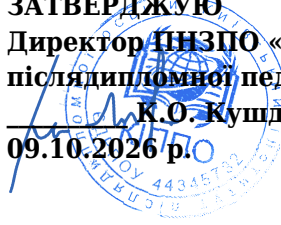

ЗАТВЕРДЖУЮ

**Директор ПНЗПО «Київський інститут
післядипломної педагогічної освіти»**

К.О. Кушдавлатова

09.10.2026 р.

**ТИПОВА ПРОГРАМА
підвищення кваліфікації педагогічних працівників «Науково-
методичний супровід вихователя закладу освіти: нормативні
вимоги, освітні програми, розвиток дитини»**

Розробник(и): ПНЗПО «Київський Інститут післядипломної педагогічної освіти», ЄДРПОУ 44345732

Рецензент(и): Директор ПНЗПО «Київський інститут післядипломної педагогічної освіти» Кушдавлатова К.О.

Термін дії програми: з 2025 до 2030 року

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність типової програми - Вихователь працює в закладі дошкільної освіти, у групі продовженого дня, у спеціальній школі чи інтернатному закладі, і вимоги до його роботи оновлюються: Базовий компонент дошкільної освіти як Державний стандарт, нові освітні програми, професійний стандарт вихователя, наступність з початковою школою НУШ, інклюзивні групи, вимоги до безпеки в умовах воєнного стану. Вихователю, вихователю ГПД і вихователю-методисту потрібен системний методичний супровід: роз'яснення документів, методичні рекомендації до планування і занять, зразки педагогічного спостереження, консультації з питань розвитку дитини. Програма побудована як такий супровід від інституту післядипломної освіти.

Цільова група: Вихователі, вихователі-методисти, музичні керівники, інструктори з фізкультури та асистенти вихователя закладів дошкільної освіти, вихователі груп продовженого дня закладів загальної середньої освіти, вихователі спеціальних та інтернатних закладів, методисти з дошкільної освіти.

Професійний стандарт: «Вихователь закладу дошкільної освіти» (2021); для вихователів груп продовженого дня, спеціальних та інтернатних закладів - «Вчитель закладу загальної середньої освіти» (2024)

Напрями підвищення кваліфікації (відповідно до Порядку, затвердженого постановою КМУ від 21.08.2019 № 800):

- розвиток професійних компетентностей (знання навчального предмета, фахових методик, технологій)
- психолого-фізіологічні особливості здобувачів освіти певного віку, основи андрагогіки
- створення безпечного та інклюзивного освітнього середовища, особливості (специфіка) інклюзивного навчання, забезпечення додаткової підтримки в освітньому процесі дітей з особливими освітніми потребами

Обсяг (тривалість): Загальний обсяг підвищення кваліфікації за цією програмою в межах одного освітнього циклу становить від 2 до 30 годин (0,06-1 кредит ЄКТС) та визначається індивідуально залежно від кількості обраних слухачем освітніх компонентів (тем). Слухач може проходити програму повторно, обираючи нові теми. У кожному випадку у сертифікаті зазначається фактично пройдений обсяг годин та тематика

навчання.

Особливості реалізації програми – Програма реалізується дистанційно у форматі науково-методичного супроводу: лекції фахівців з дошкільної педагогіки і психології, методичні рекомендації та зразки планування, демонстрація занять і розвивальних практик, консультування, самостійна робота з рефлексією та підсумкове методичне завдання. Програма має модульну структуру: модулі відповідають напрямам підвищення кваліфікації, кожна тема модуля є логічно завершеним освітнім компонентом і може реалізовуватися автономно. Підсумковий обсяг в межах одного освітнього циклу формується накопиченням обраних тем. За результатами кожного освітнього циклу видається окремий документ про підвищення кваліфікації із зазначенням фактично пройдених годин та тематики навчання.

Форма (форми) підвищення кваліфікації: дистанційна

Вид підвищення кваліфікації: курси (навчання за програмами підвищення кваліфікації)

Мета підвищення кваліфікації – Удосконалення дошкільної педагогічної, психологічної та організаційної компетентностей вихователів на основі науково-методичного супроводу: планування і реалізація освітнього процесу за Базовим компонентом дошкільної освіти, розвиток дитини, безпека та інклюзія, робота групи продовженого дня.

Завдання підвищення кваліфікації:

- систематизувати вимоги Базового компонента дошкільної освіти, освітніх програм і професійного стандарту вихователя
- опанувати методики розвитку дитини за освітніми напрямами: мовлення, пізнання, гра, соціалізація, здоров'я, мистецтво
- освоїти планування освітнього процесу в групі, педагогічне спостереження і моніторинг розвитку дитини
- опанувати організацію безпечного та інклюзивного середовища, підтримку дітей з особливими освітніми потребами і дітей у стресі
- освоїти методику наступності з початковою школою НУШ та організації групи продовженого дня
- удосконалити партнерство з батьками і підготовку до атестації вихователя

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться:

- дошкільна педагогічна (методична) компетентність
- психологічна компетентність та знання вікових особливостей дитини
- здоров'язбережувальна компетентність, безпека освітнього середовища
- інклюзивна компетентність
- компетентність партнерства з родинами
- організаційна та рефлексивна компетентність

Очікувані результати підвищення кваліфікації: Вихователі зможуть планувати і реалізовувати освітній процес за Базовим компонентом і освітніми програмами, застосовувати методики розвитку дитини за освітніми напрямами, вести педагогічне спостереження, забезпечувати безпеку та інклюзію, організовувати групу продовженого дня і наступність з початковою школою, взаємодіяти з батьками та готуватися до атестації.

Оцінювання результатів підвищення кваліфікації – Оцінювання здійснюється на основі виконання рекомендованих практичних та самостійних завдань, участі в проектній діяльності, тестування або підсумкової роботи відповідно до програми.

Документ про підсумки підвищення кваліфікації – Сертифікат про підвищення кваліфікації встановленого зразка із зазначенням теми, обсягу годин та кредитів ЕКТС відповідно до вимог законодавства.

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Модулі плану відповідають напрямам: дошкільна освіта, вихователь, група продовженого дня. Тема модуля є окремим освітнім компонентом обсягом від 2 до 30 годин; педагог обирає теми під свою посаду, проходити всі теми не обов'язково.

Перелік тем модулів не є вичерпним: суб'єкт підвищення кваліфікації поповнює його новими темами, які включаються до модуля відповідного напрямку. Перелік у цьому документі наведено станом на 09.10.2026; актуальна редакція розміщується в розділі «Важливі документи» програми на платформі «Вектор» і оновлюється в міру поповнення.

№	Модуль (напрямок)	Кількість тем	Лекції, год (на тему)	Самостійна робота, год (на тему, мін.-макс.)	Усього, год (на тему, мін.-макс.)
1	Дошкільня	12	1	1-29	2-30
2	Вихователь	16	1	1-29	2-30
	Разом тем у програмі	28			

Перелік тем за модулями

Модуль 1. Дошкільня (12 тем)

1. Сучасна фізкультура для малюків: тренди, лайфхаки та ігрові фішки.
2. 'Цікава фізкультура' - це не просто красива назва, це основний, важливий фактор фізичного виховання і найефективніша форма роботи із сучасними дошкільниками!
3. Рухлива гра, як провідний вид діяльності для всебічного, гармонійного, здорового розвитку дітей дошкільного віку.
4. Використання конструкторів та головоломок для стимуляції логічного мислення дітей у ЗДО.
5. Розвиток логічного мислення дошкільників.
6. Психолого-педагогічний супровід дошкільнят з ООП. Побудова командної співпраці, розподіл обов'язків та відповідальності.
7. Психолого-педагогічний супровід дітей з ООП у закладі дошкільної освіти. Налагодження якісної співпраці.
8. Симптоми дислексії у учнів. Методи адаптації завдань для комфортного навчання.
9. Команда психолого-педагогічного супроводу дітей з ООП у закладі дошкільної освіти. Налагодження якісної співпраці.
10. Дислексія. Як зробити навчання комфортним для всіх?
11. Формування вміння розвивати м'які навички. Розвиток soft skills в учнів.
12. Основні напрями та методи роботи по розвитку мовлення дітей дошкільного віку.

Модуль 2. Вихователь (16 тем)

1. Плануємо, навчаємо, оцінюємо: сучасні інструменти формування уявлень про величини в ЗДО.
2. Методичні аспекти формування уявлень про величини у контексті розвитку математичної компетентності дошкільників
3. Інтеграція ціннісних аспектів у навчальний процес Нової української школи: стратегії та практичні рекомендації.
4. Наскрізний процес виховання у НУШ
5. Рухлива гра, як провідний вид діяльності для всебічного, гармонійного, здорового розвитку дітей початкової школи.
6. Розвиток ключових компетентностей та вмінь Вихователя ЗДО для успішного переходу дітей від дошкільної освіти до початкової школи.
7. Створення сприятливого освітнього середовища для успішного переходу від дошкільної освіти до початкової школи.
8. Наступність та перспективність між дошкільною освітою та початковою школою.
9. Інтеграція та адаптація внутрішньо переміщених учнів у ЗЗСО
10. Особливості ціннісно-орієнтованого освітнього процесу
11. Інноваційні підходи до розвитку мовлення дошкільників: тренінг для вихователів
12. Формуючи майбутнє: дошкільна освіта в умовах воєнного часу.
13. Розвиток класним керівником та вихователем активної громадянської позиції в учнів
14. Сучасні підходи до національно-патріотичного виховання в Новій українській школі
15. Розвиток національно-патріотичного виховання для Вихователів.
16. Як працювати з образом зразкового вихователя під час воєнного стану.

3. ЗМІСТ ТИПОВОЇ ПРОГРАМИ

Модуль 1. Дошкілля

Мета модуля: Удосконалення професійних навичок вихователів щодо забезпечення всебічного розвитку дитини.

Завдання модуля:

- Методика розвитку мовлення та емоційного інтелекту
- Організація інклюзивного простору в групі
- Робота з батьками щодо вікових особливостей розвитку
- Впровадження елементів цифрової грамотності для малюків

Модуль 2. Вихователь

Мета модуля: Підвищення кваліфікації вихователів у сфері гуманістичної педагогіки та сучасних методів виховання.

Завдання модуля:

- Опанування технік налагодження довірливого контакту з дитиною
- Методика організації цікавої пізнавальної діяльності
- Формування навичок самообслуговування та гігієни в дітей
- Співпраця з родинами вихованців на засадах партнерства

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи:

1. Закон України Про вищу освіту
2. Закон України Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій
3. Закон України Про дошкільну освіту
4. Закон України Про загальну середню освіту
5. Закон України Про інноваційну діяльність
6. Закон України Про наукову і науково-технічну діяльність
7. Закон України Про наукову і науково-технічну експертизу
8. Закон України Про освіту
9. Закон України Про позашкільну освіту
10. Закон України Про професійно-технічну освіту
11. Концепція розвитку післядипломної освіти в Україні
12. Національна доктрина розвитку освіти
13. Положення про державний вищий навчальний заклад
14. Положення про дистанційне навчання
15. Положення про інститути післядипломної педагогічної освіти
16. Положення про організацію навчального процесу
17. Постанова кабінету міністрів України від 28.03.2002 № 379 Про затвердження Державної програми "Вчитель"

Основна література:

1. Базовий компонент дошкільної освіти України / Під наук. керівн. Піроженко Т. О., авт. кол-в: Байер О.М., Безсонова О.К., Брежнева О.Г., Гавриш Н. В., Загородня Л. П. та ін. 2021. 37 с. URL: <https://bit.ly/3CannQl>
2. Безсонова О.К. Творчий продукт. Методична скарбничка вихователя. 2021. №1,2, 3.
3. Бех І. Д. Рефлексія у духовному «Я» особистості. Рідна школа. 2011. №8-9.
4. Брежнева О. Г. Календарне планування (Тема «Кіно»). Ігри та вправи для картотеки. Методична скарбничка вихователя. 2017. №4. С.16 – 20;

29 – 35.

5. Брежнева О. Г. Сприяємо сенсорному розвитку дошкільників під час тематичного циклу занять. Методична скарбничка вихователя. 2016. № 2. С. 37 – 44.
6. Васильченко А.А. та ін. Епідеміологія. Київ: Здоров'я, 1993. 464 с.
7. Гавриш Н., Пометун О. Дошкільнятам – освіта для сталого розвитку. Парціальна програма для дітей дошкільного віку. К.: ІП НАПН України, 2019. 24 с.
8. Гавриш Н., Пометун О. Дошкільнятам – освіта для сталого розвитку. Парціальна програма для дітей дошкільного віку. Київ: ІП НАПН України, 2019. 24 с.
9. Гавриш Н., Пометун О. Сталий розвиток: стосується кожного. Дошкільне виховання. 2018. №3. С. 2 – 6.
10. Гайдученко С. О. Мотивація персоналу. Харків : ХНУМГ, 2013. 111 с.
11. Гарбачук Н. Водний бізборд – лабораторія в дитсадку. Дошкільне виховання. 2020. С.21-23.
12. Державний стандарт базової загальної освіти : постанова КМУ від 30.09.2020 № 898. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2020-%D0%BF#Text>
13. Дідюра Л., Міняйло О. На гостину до старого дуба. Дошкільне виховання. 2019. № 6. С.30 –32.
14. Калініна Л. М. Реформування освіти в Чеській республіці. Вересень. 2013. № 1-2 (62-63). С. 10-24.
15. Компетентнісний підхід: ідеї для реалізації на уроках. URL: <https://bit.ly/3iujpsL>
16. Коноваленко Ю. Тьютори, Едвайсери, Коучі, Фасилітатори, Ментори, Наставники – розбираємось хто це. 2017. URL: <https://bit.ly/3UjIRjX>
17. Корнеева О.Л. Вихователі, які вмюють грати, – виграють. Вихователь-методист. 2017. №2. С. 17 – 21.
18. Косенчук О.Г., Новик І.М. Досліджуємо якість освітнього процесу. Дошкільне виховання. 2020. № 10. С. 10-13. URL: <https://bit.ly/3WP46vD>
19. Косенчук О.Г., Новик І.М. Досліджуємо якість освітнього процесу. Дошкільне виховання. 2020. № 10. С. 10-13. URL: <https://uied.org.ua/wp-content/uploads/2020/10/dv-102020kosenchuk-novik.pdf>
20. Косенчук О.Г., Новик І.М. ECERS-3: оцінюємо якість освітнього процесу по-новому. Вихователь-методист дошкільного закладу. 2020. №12. С. 4 9. URL: <https://bit.ly/3Z8CtzV>
21. Косенчук О.Г., Новик І.М. ECERS-3: оцінюємо якість освітнього процесу по-новому. Вихователь-методист дошкільного закладу. 2020. №12. С. 4 9. URL: https://uied.org.ua/wp-content/uploads/2021/02/vmdz_12_2020-4-9.pdf
22. Ландрет Л. Правильне виховання характеру дітей. / пер. з англ. Степанова В., ВБФ «Східноєвропейська гуманітарна місія», 2017. 224 с.
23. Левінець Н.В. Моделювання здоров'язбереігаючого середовища дошкільного навчального закладу: сучасні підходи. URL: <https://ird.npu.edu.ua/files/levinec.pdf>
24. Маркозова О.О. Навчання впродовж життя – необхідна передумова досягнення життєвого успіху людини. Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого». № 2 (29). 2016. С. 198-205.
25. Матеріали круглого столу «На шляху до якісного дошкілля»: упоряд. О.Г.Косенчук, Л.В.Куземко, О.А. Венгловська, І.М.Новик: УІРО, 2021. 35 с. URL: <https://bit.ly/3WP9qiB>
26. Матеріали круглого столу «На шляху до якісного дошкілля»: упоряд. О.Г.Косенчук, Л.В.Куземко, О.А. Венгловська, І.М.Новик: УІРО, 2021. 35 с. URL: https://uied.org.ua/wpcontent/uploads/2021/02/kruglij-stil_na-shlyahu-do-yakisnogo-doshkilliya.pdf
27. Методичні рекомендації щодо організації освітнього процесу в школах у 2022/2023 навчальному році / М-во освіти і науки України. Київ, 2022. URL: <https://bit.ly/3VVl00D>

28. Новик І., Борисенко Ю., Венгловська О., Гладкова Г., Стягунова О. Підготовка супервізорів для закладів загальної середньої освіти: комплект навчально-методичного забезпечення. Київ. УІРО. 2024. URL: <https://bit.ly/3W23u8e>
29. Піроженко Т.О. Ладивір С.О., Соловійова Л.І. та ін. Компас у світі ціннісних орієнтацій дошкільника : навчальний посібник. К.: Видавничий Дім «Слово», 2016. 56 с.
30. Піроженко Т.О. Ладивір С.О., Соловійова Л.І. та ін. Компас у світі ціннісних орієнтацій дошкільника : навчальний посібник. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2016. 56 с.
31. Положення про заклад дошкільної освіти (в редакції постанови КМУ від 27.01.2021 №86). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/86-2021-%D0%BF#Text>
32. Про деякі питання національно-патріотичного виховання в закладах освіти України та визнання таким, що втратив чинність, наказу Міністерства освіти і науки України від 16.06.2015 № 641 : наказ МОН від 06.06.2022 № 527 (із змінами, внесеними згідно з наказом МОН від 23.06.2022 №586). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0527729-22#Text>
33. Про деякі питання національно-патріотичного виховання в закладах освіти України та визнання таким, що втратив чинність, наказу Міністерства освіти і науки України від 16.06.2015 № 641 : наказ МОН України від 06.06.2022 № 527 (із змінами, внесеними згідно з наказом МОН України від 23.06.2022 №586). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0527729-22#Text>
34. Робінсон К. Школа майбутнього. Революція у вашій школі, що назавжди змінить освіту. / переклад з англ. Г. Лелів. Львів : Літопис, 2016. 258 с.
35. Робінсон К., Ароніка Л. Школа майбутнього. Львів : Літопис, 2016. 258 с.
36. Скидан М.А., Євдін О.М. , Могильниченко В.М., Горіцький О.В., Жихарев О.П., Крикун О.М. Дії населення в умовах надзвичайних, несприятливих побутових та нестандартних ситуацій: практичний посібник / за заг. редак. М.А. Скидана. Київ: Атіка, 2007. 92 с.
37. Слюсар А, Шабер Н. Дитинство серед природи. Дошкільне виховання. 2020. №2. С.11 - 15.
38. Шевчук А. С. Дитячі розваги і свята (у схемах, таблицях, визначеннях, сценаріях) : навч.метод. посібник. Тернопіль : Мандрівець, 2020. 336 с.
39. Basque J. La conception de cours à distance. Une réflexion. URL: <http://surl.li/eakwq>
40. Boissard P. L'évaluation formative: un outil de progression. URL: <http://surl.li/ealag>

Додаткова література:

1. Академічна доброчесність у середній школі: методичні рекомендації. URL: <https://tinyurl.com/chesnist>
2. Бізнес-планування: навч. посіб. / Т.Г.Васильців, Я.Д.Кочмарик, В.І.Блонська, Р.Л.Лупак. Київ: Знання, 2013. 207 с.
3. Волощенко О., Козак О. Інтеграція медіаграмотності у навчальний предмет «Я досліджую світ» : навчально-методичний посібник. Київ : Академія вільної преси, Центр вільної преси, 2020. 36 с.
4. Грицак Я., Комаров О. Шлях становлення української ідентичності. 2021 р. URL: <https://bit.ly/3ERW4L5>
5. Даниленко Л.І. Світочі української науки: життя та наукова діяльність: метод. посібник /Л.І. Даниленко, І.Ю. Гогайзель, Л.І. Гнед та ін. Черкаси: КНЗ «ЧОІПОПП Черкаської обласної ради», 2018. 104 с.
6. Інновації, що приносять результат / упоряд. Т. М. Загоруйко. Харків : Основа, 2016. 158 с.
7. Кочан І.М. Лінгвістичний аналіз тексту/ навч. посіб. Київ: Знання, 2008. 423 с.

8. Новак В. О. Організаційна поведінка: підручник / В. О. Новак, Т.Л.Мостенська, О. В.Ільєнко. Київ: Кондор, 2013. 498 с.
9. Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти : Наказ МОН України від 13.07.2021 № 813. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0813729-21#Text>
10. Степико М. Т. Українська ідентичність: феномен і засади формування : монографія. Київ : НІСД, 2011. 336 с.
11. Типові освітні програми. URL: <https://bit.ly/3EW5dlM>
12. Фінанси : збірник тестових завдань. І. І. Біломістна. Харків : ХІБС УБС НБУ, 2010. 64 с.